

Hongkong – en truet by

Under **Film fra Sør**-festivalen i Oslo i november har man viet plass til hele åtte filmer fra Hongkong i en egen seksjon. Fra noe overraskende hold ble byen nylig beskrevet som en «perle i moderlandets håndflate».

FREDRIK GIERTSEN
Litteraturviter og skribent

fakta

Film fra Sør

/ Oslos største filmfestival. Den arrangeres 11.-21. november på Vika kino, Cinemateket i Oslo og Vega Scene.

/ Årets utgave er den 31. i rekken, og festivalen viser rundt 70 filmer fra Asia, Afrika og Latin-Amerika.

/ I år har Film fra Sør blant annet Hongkong som tema, og viser gamle klassikere og nyere filmer fra den unike filmbyen.

/ Denne seksjonen er kuratert av den kanadiske filmviteren og festival-kuratoren Shelly Kracier.

/ Cinemateket i Oslo er festivalens samarbeidspartner i Hongkong-prosjektet.

Bruce Lee (t.h.) og Chuck Norris i «The Way of the Dragon» (1972).

Fra kronkoloni til presset status

For det var Hongkongs politiske leder, sjefsekretiv Carrie Lam, som ytret disse treffende ordene. Hun er Fastlands-Kinas forlengede arm i byen, så det er nok flere som ser på henne som den dynamiske finansmetropolens onde stemor enn som et lys i mørket.

Helt siden Storbritannias periode som kronkoloniens beskytter opphørte i 1997, har mange båret på et lønlig håp om at Kina skulle kunne bli mer som Hongkong enn omvendt, men de siste års uro – godt dokumentert i Anders Hammers Oscar-nominerte dokumentar «Do not Split» – har lagt en kraftig demper på det.

Samtidig er Hongkong som en diger minibank å regne for de hyperkapitalistiske kommunistene i Beijing, og det må vel etter hvert inngås en form for fornuftsekteskap som omfatter byens verdenskjente og innbringende filmindustri.

Men på fastlandet er «Do Not Split» like ukjent som Tiananmen-massakren, så om man ser for seg at kinosalene skal bli de nye arnestedene for ytterligere demonstrasjoner, må man regne med å måtte lese nøye mellom linjene.

Fordums optimistiske helter

«Livet her endrer seg så fort at med det samme man har bestemt seg for å gi etter og la seg rive med, så er det blitt noe helt annet», sier hovedpersonen Autumn Moon i Fruit Chans «Made in Hong Kong». Denne indiefilmen kom på markedet nettopp i skjebneåret 1997, og disse ordene kan således antas å ha en politisk grunnklang, selv om de i selve handlingen viser til den raskt skiftende sosiale virkeligheten som omgir de unge karakterene.

«Made in Hong Kong» (1997)

Og hvis man skal trekke ut noe essensielt ved det foreliggende knippe med filmer, så er det vel nettopp dette at de studerer forholdet mellom de svake, utsatte individene og de enorme kreftene som allerede er i bevegelse, og som uten anstrengelse kan skylle dem av sted.

Man kan si at enkeltpersonene sto sterkere før, da Kina ennå ble holdt på en armlengdes avstand. De som grunnla kronkoloniens filmindustri, var i virkeligheten flyktninger fra Shanghais tilsvarende miljø etter Maos maktovertagelse i 1949, en rekke triumferende personligheter som kunne ta seg råd til å dyrke frem uovervinnelige helter som Bruce Lee og Jackie Chan.

Kriminalitet og trengsel

De klassiske skurkene i Hongkongs actionfilmer er ikke kineserne, men de lokale mafiaene, kjent som «triader». Dette er kjent fra Bruce Lees dager, inkludert filmen han er representert på festivalen med, «The Way of the Dragon» (1972) (bildet t.v.).

Men de som går og ser nevnte «Made in Hong Kong» eller «Election» (2005), vil finne at om ikke triadene selv er blitt mer brutale, så er gjengivelsen av dem gradvis blitt ribbet for den slapstickhumoren

«Better Days» (2019)

«Election» (2005)

«Drifting» (2021)

«The Way We Keep Dancing» (2020)

Hvis man skal trekke ut noe essensielt ved det foreliggende knippe med filmer, så er det vel nettopp dette at de studerer forholdet mellom de svake, utsatte individene og de enorme kreftene som allerede er i bevegelse, og som uten anstrengelse kan skylle dem av sted.

som kjennetegnet mange av Bruce Lee-filmene, og mye av voldsromantikken er blitt erstattet med enkeltindividenes stress og angst ved å befinne seg under press.

Men det er ikke bare den kriminelle underverdenen som blir fremstilt som umenneskelig og rå, det gjelder også byen selv og det systemet den har avlet frem. Det er blitt så trangt i storbyen at det føles som om det ikke er plass til alle, og det er så mange nåløyne å passere – skole, jobb, bolig – at all konkurransen synes å true den kollektive helsen.

Man kan spørre seg om det i det hele tatt er noe trygt og godt å strebe etter, når kampen er så hard om hvert lille fotfeste.

Dans og kjærlighet

Tre nye filmer viser dette med all tydelighet, nemlig «Better Days» (2019), «The Way We Keep Dancing» (2020) og «Drifting» (2021). «Better Days» er en svært god film om det nådeløst konkurransepregede skoleverket i Kina (regissøren, Derek Tsang, er fra Hongkong, men filmen er laget på fastlandet).

I en oppofrende kjærlighetshistorie som ligner litt på den i «Made in Hong Kong», møter vi en ung pike som – omgitt av et system som ikke er rigget for beskyttelse – blir utsatt for grusom mobbing.

«The Way We Keep Dancing» er en dansefilm og kanskje en liten lettveker i dette selskapet, men den tar også opp viktige temaer som utnyttelse av genuin ungdomskultur til kommersielle formål, i dette tilfellet gjenfrysing.

I «Drifting» er det faktisk en tilårskommen og hjemløs narkoman som tar opp kampen mot myndighetene, uten at vi skal røpe hvordan det går. Uansett er det tydelig hvordan selve byens stofflighet – trafikkmaskiner av betong, skyskraperne av glass – er så visuelt til stede: oftest som kulisser, men den trer også glimtvis frem som protagonist.

Intet glansbilde

Storbyer som Hongkong blir aldri de glansbildene de blir solgt inn som. Til det er det for mange som har hatt ansiktet presset ned i den oljede asfalten med støvet rivende i nesen, eller som har måttet flykte gjennom underganger eller over togskinner med noe truende hakk i hæl.

Det er underholdning i denne industrien, men det er også en overflod av talent og gode historier. Og ikke så lite medfølelse med den hvileløse i gatene.